

uzalud pokušava da živi u skladu sa svojim godinama

jovanka nikolić

POVRATAK

Vrativši se iz Budimpešte, susedka Gospodina Hrčka, duboko razočarana njegovim drskim ponašanjem povukla se u samotnički život, odlučivši da vrata ne otvara ni poštaru. Prvo je dva meseca na jastuku gorko plakala, a potom naredna dva meseca pala u depresiju iz koje ju je moglo izvući samo objašnjenje dotične individue, koja je ne stigavši ni da se presuče pokupila svoje kofere i zgranuta nedoličnim ponašanjem dame u sivom kostimu sela u autobus žureći kući. Celim putem je razmišljao kako da se otarasi te nasrtljivice. Pored svih gluposti koje mu je u životu činila, po njegovom mišljenju, ova je bila najveća. Dozvolila je sebi da se ponaša kao kakva praznoglavca devojčura ili još gore, kao kakva bezlična osoba. I žalosno pozorje njegovog života bilo mu je dovoljno da bi njenu nepromišljenost da ga uhodi mogao razumeti. Ponašala se kao neko ko zna šta hoće, kao neko ko misli da svet i ono što ga sačinjava pripada samo njemu. Pijući viski iz pljoske, jedva je čekao da se vrati i sve okonča. Pokupiće svoje stvari i odseliće se. Bilo gde. Otići će bez ikakvog pozdrava, zauvek. Jednostavno nestaće, izgubiti se u nepoznatom pravcu, zaboraviti. Možda sići na nekoj usputnoj stanici, u neko nepoznato selo, početi novi život sa nepoznatim ljudima i nepoznatim susedima?!

Ali, da ono što je nepoznato ubrzo postaje poznato, kao i obrnuto, Gospodin Hrčka se uverio čim se vratio u svoje rodno mesto. Dok je kupovao cigarete i novine u svom omiljenom kiosku, obratio mu se prodavac: — Vi ne verovatno ličite na moju staru mušteriju! Znam, Gospodina Hrčku — nemarno odgovori i htjede da krene. — Na recepcionara? — upita Gospodin Hrčka i podiže kofere. Prodavac shvativši da je vrag odneo šalu, brže — bolje uvuče sve novine sa pulta u kiosk i namače rezu na šalter. Osećajući se izdanim na ovome svetu što za sobom povlači i osećaj usamljenosti, Gospodin Hrčka otpi ostatak viskija iz pljoske i nastavi svojim putem. Ideja da kupi najbolji foto aparat sa blicem i da se bavi umetničkom fotografijom iščekivala je odmah nakon prvih ledenih kapi što su mu skliznule niz čelo.

Stigavši kući, bezvoljan ispražnjen, odložio je stvari na uobičajeno mesto i prišavši prozoru zagledao se u daljinu. Stajao je tako nepomično dva meseca, a zatim je konačno prozborio: — Starim i postajem zao! Zašto i od koga se krijem? Iako je znao odgovor, nastavio je da gleda kroz prozor. Kiša je još uvek bezdušno padala, načinivši na vlažnoj zemlji ogromnu kaljugu. Potpuno utopljen u beznadu, Gospodin Hrčka lagano strpa ruke u džepove: — Cemu kaljuga? — postavi sebi sudbonosno pitanje, dovoljno tiho, odnosno pretiho za taj trenutak, te odgovor ne stiže niotkuda. U tišini koja je počela da dobija lik ubice, još uvek zagledan negde daleko tromo izvuče ruke iz džepova i sklonivši ih iza leđa, čvrsto se uhvati za kažiprst. Držao ga je snažno još dva meseca, dok kiša nije prestala, a zatim je počeo davno poznatim pokretima da opipava debljinu kože na zglavku, koji je od jačine pritiska potpuno pobeleo i utrnulo. Popustivši stisak, Gospodin Hrčka oseti sevajući bol u laktu, što ga za trenutak odvoji od bezdušnih kaljuga ispod kojih se stidljivo pomaljalo zemlja. Ljudi su verni svome bolu kao psi svojim gospodarima — protumači Hrčka dotičnu situaciju i okrenu leđa prozoru. Nezainteresovano premesti ruke

na stomak i uhvati se za lakat. Mada je ovoga puta stisak bio slab i podlaktica mu nije pobeležila, bol ga nije napuštao, već se polako počeo penjati prema ramenu. Okrenuvši se bočno prema prozoru, Gospodin Hrčka se jednom rukom osloni na radiator, a drugom pritisnu rame. Desnu nogu je počeo da klatio. Klatio je tako bezobzirno sve više postajući svestan svog besmislenog položaja. A da mu je položaj bio zaista besmislen, uverio ga je da pod radiator nakon što je levu nogu zapetlja o između rebra. Cemu pad? — nasmeja mu se cinično u lice tavanica i Gospodin Hrčka priznajući sebi da je dotučen otpetlja levu nogu iz gvozdurije, osvrnu se oko sebe i bez reči ustade. Ustaljenim koracima je prišao telefonu i okrenuo dobro poznat broj: — Halo, prepozna glas susedka. Greška — odgovori Gospodin Hrčka i spusti slušalicu.

miroslav antić, crtez

ODLUČIO JE DA SE VIŠE NE PITA

Ništa nije bilo kao ranije, a zašto bi! Već duže vreme je osećao da mu nešto nedostaje. Šta je to bilo — nije znao, ali je ipak pokušao da razmišlja. Šta je to što se nalazi u njemu što ga čini tako pitomim? O kome je zapravo reč? Odložio je sebe na podmetač za noge i mašio se za cigaretu. Zašto kiša ne pada? A mogao bi i sneg! Osvrnuvši se oko sebe primetio je da je život dovoljno grub i surov da bi na tome morao da insistira. Zgnječivši neupaljenu cigaretu potapšao se po stomaku kao da je sit škljoc-

nuvši blaga upaljačem osvetlio krš oko sebe. Osim razbacanih i razvaljenih konzervi ništa nije mogao da vidi. Prelepa krpara izatkana početkom ovog veka polako je crnela od tame koja je počela da pada pre tri časa upravo, baš upravo na tom mestu. To je to — primetio je usplahireno i šakom poklopio mrlju. Kakva je sada — pokušao je da nazre, ne pomerajući ruku sa mesta. Ipak mu je »sinulo«. Proizvoljnim pokretom druge ruke izvadio je upaljač i škljocnuo. Poslednje kapi plina nečujno su isparavale, dok ga nije prenula buka velegrada, koja je silinom vetra udarala u pukotine. »Ugasilo« mu se u momentu. Zašto buka nije normalna — pitao je nevidljivog otorinolaringologa. A i ja! Imao je utisak da oko njega sve bludi. Zasiurno je bio u pravu.

Mada više nije imao pitanja, slegnuo je ramenima i pljesnuvši dlanom u dlan posegnuo za termosom. Otpivši nekoliko gutljaja tekućine koja mu je prijala, opustio se i počeo da pevuši: »Kad je Maksim ču'vo stado, premišlj'o je uvek rado o pričama starih baka, o četama Vilenjaka...« Zastavši u sopstvenom grlu, nakašljao se, štucnuo, opipao puls, a potom se uhvatio za glavu i počeo sugestivno da šapće: »Budi ozbiljan, budi ozbiljan, budi ozbiljan...«

A zatim se to ponovilo još nekoliko puta...

I. J.J. Zmaj: »Laždi-pažđi«

UZALUD POKUŠAVA DA ŽIVI U SKLADU SA SVOJIM GODINAMA

Gonjen na razmišljanje u nekim veoma uredenim treptajima sutona, pomalo nagrižen zubom vremena i prepušten izbledelom liku sa fotografije, zurio je pravolinijski u tu glatku površinu osećajući kako se iza njegovih leđa pomera tamna toplina večeri. Osim što se nije više pitao, nije ni zapitkivao. Samo je gledao, što inače nije bilo svojstveno njegovoj prirodi, ali u tim mutnim časovima neodredenosti, shvatio je šta treba da čini. Osveživši svoje sećanje kockicama leda, začuden i zadivljen preostalim tragovima svetlosti, bdeo je nad svojom prošlošću u nadi da će se ipak nešto od svega toga jednoga dana ponoviti.

Koketirao je sa fotografijom izvesno vreme, dok ga iz tog omamljujućeg stanja nije prenula glasna bludnja suseda kojeg nije poznavao:

— Kako ljudi ovde mogu da žive? Zar ti nemaš pametnijeg posla? Papagaj je zakreštao svom silinom, a potom naglo umuknuo. Začuo je iznad glave bat kopita i prasak razbijenog stakla. Zalupivši snažno vrata, kopita su ušla u lift i odvezla se na gore. Zasiurno će pronaći ono što traži — prokomentarisao je sakupljajući svoje rasute misli. Završivši započeto, osvrnuo se ulevo i udesno očekujući da se snade u ovom izbačenom trenutku. ALI JADAC JE VEĆ ODAVNO BIO TU. Lift zastavljen u potkrovlju počeo je da se spušta. Osetljiv na buku i loše navike pritisnuo je šakama uši. Zujalo je, čangrtao, udaralo... Ništa ga se nije ticalo, ali je ipak dobio veoma neobičan pogled. Neodoljivom prodornošću zenica istopio je zvuk i prošavši ustajalim vazduhom udario glavom o zid. Znao je da udarac koji izaziva unutrašnju buku može da nadjača sve spoljne zvuke. Nažalost, ovoga puta je bio u zabludi. Lift se zaustavljao duže nego obično. Udahnulo je duboko i neznajući gde je potrošio svo svoje vreme i godine, izvadio notes i počeo da ih prebrojava. Brojao je, brojao i brojao, a zatim stigavši do četrdesete škljopio sveščicu i uz bat kopita opušten setnošću počeo da osluškuje. Kopita su zaustavivši se stajala ispred njegovih vrata. STAJAO JE I ON. Više se nije čuo nikakav zvuk. Dograbio je pepeljaru i tresnuo je o pod. Kopita su i dalje stajala. Pogledao je u svoja stopala, a zatim obema nogama skočivši udario tabanima. Zakreštao je kao papagaj, zatrešao svežnjem ključeva i nakon svega toga se pritajio. Vazduh je titrao nelagodno. Imao je nameru još mnogo što-šta da uradi, ali se nije usudio. Da li je to strpljenje ili nešto drugo? Ako je pristao, da bude glavni junak romana, ne znači da je pristao na sve!

Otvorivši hladnjak, pokupio je preostale kockice leda i prislanjajući ih na slepoočnice počeo da ih topi. Sa druge strane vrata, nalivpero je po treći put zaparalo hartiju. Predosećao je da od sutra počinje nešto novo...